

Trao đổi thương mại Việt Nam-Liên minh Kinh tế và Tiền tệ Tây Phi (UEMOA)

Việt Nam và UEMOA có những bổ sung thương mại cho nhau. Chẳng hạn, về nhập khẩu, UEMOA có thể mua từ Việt Nam gạo, cà phê chế biến, quần áo, vải, giày dép, xe đạp, xe máy, trang thiết bị nông nghiệp...

Về xuất khẩu, UEMOA có thể bán cho Việt Nam những mặt hàng như ca cao và những sản phẩm từ ca cao, bông, ngọc trai tự nhiên hoặc nuôi trồng, đá quý, hạt điều thô, gỗ, khoáng sản, sắt vụn... với tiềm năng xuất khẩu có thể đạt 1 tỷ USD.

Những năm qua, Việt Nam và UEMOA đã trao đổi nhiều đoàn công tác, tổ chức các cuộc hội thảo DN với sự hỗ trợ của OIF và ITC (Các Cuộc gặp bên mua/bên bán về gạo tại Việt Nam năm 2008, về dệt may tại Benin năm 2009), các đoàn XTMM tại Bờ Biển Ngà năm 2010, khảo sát thị trường bông tại Mali, Burkina Faso năm 2011, đoàn XTMM tại Senegal năm 2012; Đón đoàn Tổng thư ký Burkina Faso năm 2013; Quốc vụ khanh Guinee Bissau T1/2014...). Nhân các chuyến thăm này, một số Bản ghi nhớ (MOU) hợp tác thương mại và công nghiệp được ký kết như MOU giữa Bộ Công Thương Việt Nam với Bộ Công Thương Burkina Faso (2013), Guinea Bissau (2014); MOU giữa VCCI Việt Nam với Phòng TM và CN Dakar-Senegal (2012), với Cục Xúc tiến Ngoại thương Benin (ABEPEC) (2013)... Doanh nghiệp hai bên ký được nhiều hợp đồng.

Chính vì vậy, trao đổi thương mại Việt Nam-UEMOA tăng nhanh từ 180 triệu USD năm 2007 lên 935,2 triệu USD năm 2013 (tăng hơn 5 lần), cao hơn tăng trưởng XNK VN - châu Phi nói chung. Cán cân thương mại tương đối cân bằng qua các năm, riêng năm 2013, Việt Nam nhập siêu khoảng 170 triệu USD.

Các đối tác thương mại chính của Việt Nam là Bờ Biển Ngà, Senegal, Togo, Benin. Kim ngạch XK của VN sang UEMOA tăng từ 92,4 triệu USD năm 2007 lên 382,8 triệu USD năm 2013 (hơn 4 lần), tăng trung bình 37%/năm.

Bờ Biển Ngà và Senegal là hai thị trường xuất khẩu lớn nhất. Năm 2013, xuất khẩu sang Bờ Biển Ngà chiếm tới 64% tổng kim ngạch xuất khẩu sang 8 nước UEMOA. Xuất khẩu của Việt Nam sang Senegal mấy năm gần đây giảm mạnh do xuất khẩu mặt hàng gạo giảm.

Kim ngạch xuất khẩu của Việt Nam sang UEMOA

Đơn vị tính: triệu USD

Tên nước	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Côte d'Ivoire	50,0	85,6	144,6	133,4	146,5	215,0	246,6
Senegal	9,9	104,1	104,3	79,8	190,1	91,3	43,1
Togo	8	27	18,4	30	36,2	29,6	40,6
Benin	15,4	10,5	23,4	13,1	15,6	9,6	22,4
Mali	6,8	3,6	1,67	5,76	5,5	8,8	14,2
Burkina Faso	0,54	1,87	0,75	6,4	0,9	0,9	5,0
Niger	1,3	4,2	1,37	0,66	0,1	2,5	2,7
Guinea Bissau	0,51	10,4	3,7	0,01	7,3	4,1	8,2
UEMOA	92,4	247,3	298,3	269,2	402,2	361,8	382,8

Nguồn: Tổng Cục Hải quan Việt Nam

Những mặt hàng xuất khẩu chính của Việt Nam sang khối này gồm gạo, hàng dệt may, máy vi tính, xe máy và linh kiện xe máy... Trong đó, gạo thường chiếm từ 75-85% tổng kim ngạch.

Những thị trường nhập khẩu gạo chính của Việt Nam năm 2013 là Bờ Biển Ngà (228 triệu USD), Senegal (17,4 triệu USD), Benin (15,6 triệu USD), Togo (15,4 triệu USD), Guinee Bissau (6,8 triệu USD). Nhập khẩu hàng dệt may gồm Mali (7,8 triệu USD), Burkina Faso (3,9 triệu USD). Nhập khẩu máy tính: Senegal (7,8 triệu USD), Bờ Biển Ngà (4 triệu USD), Benin (1,4 triệu USD), Togo (1,2 triệu USD). Nhập khẩu xe máy và linh kiện: Senegal (12,7 triệu USD), Togo (6,4 triệu USD). Ngoài ra còn có các mặt hàng nguyên phụ liệu thuốc lá, sắt thép các loại, chất dẻo nguyên liệu, hạt tiêu...

Về nhập khẩu, kim ngạch tăng mạnh từ 88,25 triệu USD năm 2007 lên 552,4 triệu USD năm 2013 (hơn 6 lần), với mức bình quân 49%/năm.

Những thị trường nhập khẩu chính: Bờ Biển Ngà, Benin, Mali, Burkina Faso, Guinee Bissau trong đó Bờ Biển Ngà thường chiếm gần 50% tổng kim ngạch nhập khẩu của Việt Nam từ UEMOA với các mặt hàng chính là điều, bông, sắt thép phế liệu.

Kim ngạch nhập khẩu của Việt Nam từ UEMOA từ 2007-2013

Đơn vị tính: triệu USD

Tên nước	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Cote d'Ivoire	35,97	101,47	72,34	128,97	173,6	135,9	256,2
Senegal	6,1	11	5,09	12,13	28,5	43,4	23,1
Togo	9,5	11,7	8,4	18,05	51,0	22,2	35,1
Benin	5,29	22,13	18,23	39,93	67,3	44,8	65,4
Mali	16,7	14,42	14,7	24,58	24,6	18,5	58,8
Burkina Faso	3,62	6,17	5,12	14,9	19,4	17,3	51,0
Niger	1,13	-	0,02	0,6	1,4	0,07	0,1
Guinée Bissau	9,9	22,5	6,7	7,35	40,0	24,9	62,2
UEMOA	88,25	189,4	130,6	246,5	405,8	307,0	552,4

Nguồn: Tổng Cục Hải quan Việt Nam

Các mặt hàng Việt Nam nhập khẩu chính từ UEMOA: Hạt điều, bông và sắt vụn, trong đó hạt điều thường chiếm trên 50% tổng giá trị nhập khẩu; bông từ 25-30%. Các nước xuất khẩu điều lớn nhất sang Việt Nam năm 2013 là Bờ Biển Ngà (197,5 triệu USD, chiếm 63%), tiếp đến là Guinea Bissau (61 triệu USD), Benin (25,2 triệu USD), Burkina Faso (17,38 triệu USD). Các nước cung cấp bông gồm Mali (22,7 triệu USD), Bờ Biển Ngà (20,2 triệu USD), Burkina Faso (9,4 triệu USD), Benin (7,1 triệu USD). Các nước cung cấp mặt hàng sắt thép phế liệu gồm Senegal (15,7 triệu USD), Togo (14,3 triệu USD), Benin (11 triệu USD), Guinea Bissau (1,2 triệu USD).

Một số lưu ý khi kinh doanh với các nước UEMOA

Để tìm kiếm đối tác tin cậy tại thị trường khối UEMOA, doanh nghiệp cần:

- Tích cực tham gia các đoàn nghiên cứu chính sách và XTTM do các cơ quan XTTM như Bộ Công Thương, Phòng TM và CN Việt Nam (VCCI), các trung tâm XTTM tổ chức;
- Tích cực tham gia các hội chợ, triển lãm quốc tế, các hội thảo, diễn đàn doanh nghiệp;
- Chủ động tìm kiếm thông tin thị trường và các cơ hội kinh doanh trên các trang websites: www.moit.gov.vn; www.vietnamexport.com của Bộ Công Thương;

- Thường xuyên liên hệ với Bộ Công Thương, Phòng TM và CN, các cơ quan đại diện ngoại giao, thương mại các nước liên quan để tìm kiếm thông tin thị trường và cơ hội kinh doanh;

- Xây dựng mối quan hệ đối tác tin tưởng và lâu dài;

- Mở các văn phòng đại diện, chi nhánh, kho ngoại quan ở nước ngoài; hoặc liên doanh để tận dụng những lợi thế về xuất xứ để xuất khẩu sang các nước láng giềng hoặc có FTA; Thử nghiệm các hình thức thương mại mới như đổi gạo VN lấy điều (hoặc bông) UEMOA, CEMAC;

- Có chiến lược nghiên cứu thị trường dài hạn, đầu tư nghiên cứu chính sách, thủ tục XNK, văn hóa kinh doanh từng thị trường; đào tạo nghiệp vụ và ngoại ngữ (tiếng Pháp) cho đội ngũ nhân viên./.

Hoàng Đức Nhuận